

Megérintve Oláh András:
Érintetlenül
Hungarovox, Bp., 2008.

Oláh András *Érintetlenül* című új verseskötete mintha egy titkos, drámai szerelem történetét mesélné el metaforikusan, sokat sejtetően, ám ez a szerelem nem feltétlenül személyhez kötődő érzés, nem feltétlenül az élet tényzerű eseményeinek költői megfogalmazása, talán inkább a létezésről van szó, a „létevetettség” kataklizmájának szerelmesen fájdalmas megéléséről és versbe transzponálásáról. A négy ciklusba – *Az utolsó szerep*, *Semmi sem történt*, *Utószézon*, *Megváltozott előjelek* – rendezett kötet látszólag négy tematika köré szerveződő verseket tartalmaz. Látszólagos a tematikai elkülönülés, bár az első két ciklusnál ez még talán megvan, ám az *Utószézon* és a *Megváltozott előjelek* verseire ez nem mondható el, ami nem jelenti azt, hogy Oláh nem szigorúan és feszesen szerkesztette meg könyvét.

Az első ciklus a már születésekor halálra ítélt embert egyetlen, voltaképp utolsó szerepében ábrázolja, mindennapi félelmeinket „mindennapi halálunkat”, a haláltudat örökös fájdalmát beszéli el némi rezignált iróniával. Oláh egyébiránt nem tartozik a sötét világképű, önkínzó költők közé, kellő iróniával és öniróniával szemléli a világot. E ciklus versein a Pilinszky-féle árvaság érzése süt át, s „az önmagában forgó fájdalom nyelvén” (Németh László) mondja el költői tapasztalatait a létezésről, az emberi nem kozmikus árvaságáról.

A *Semmi sem történt* ciklus (mottója Tóth Krisztinától való: „Akit keresek, úgy van, hogy sosem lesz”) egy (látszólag) love story, egy titkos vagy reménytelen szerelem fájdalmas története. Valójában persze minden szerelem reménytelen és tragikus, hiszen kezdetében ott a vég, az a szerelem, amely nem pusztítja el, nem falja föl önmagát, az nem is igazi érzés. Az álom és a valóság közötti ellentét feszültsége vibrál ezekben a versekben. Az álmokat a tényekkel szembeállítva a költő mindig vesztesnek érzi magát, mert ami van, az sohasem olyan, mint ami lehetett volna. És a vesztés az emberi természetből adódóan mindig nagyobb, mint a veszteség maga. A szerelem mindenhatóságába vetett hit csorbulása, elvesztése miatt érzett fájdalom, keserűség hatja át ezeket a textusokat, „...semmi sem történt / azon az éjszakán / csak bennem rekedtél kicsit”. (*Semmi sem történt*)

A vesztés fájdalmát iróniával enyhíti: „kegyelmet kért/ egy megtépázott szerelem / hát futni hagytam”. (*Kegyelem*)

Oláh András kötetének három leggyakrabban előforduló, tehát legkedveltebb és legfontosabb szava: csönd, emlék, álom. A *csönd* nála nem a kies táj természetes hangját jelenti, sokkal inkább filozófiai értelemben használja, a wittgensteini „amiről nem lehet beszélni, arról hallgatni kell” csöndje az övé.

Az *álom* a valóság dichotomikus ellentétpárja, Oláh verseiben dramaturgiai funkciója van, „egymásra dobált álmok”-ról beszél *Mégis* című versében.

Az *emlék* sem nosztalgikus közhely, a valóság elidegeníthetetlen része, a tragikum fénye ragyogja be. „...várjuk hogy fényt gyűjtsanak emlékeink ketrecében...”. (*Csapda*)

Oláh András költészetének egyik (fontos) esztétikumképző eleme a metafora és a hasonlat. A hasonlat a metafora unokatestvére, a jól sikerült hasonlat metafora. Nem barokkos képalkotás az övé, takarékosan bánik a képekkel, nem kívánja feldíszíteni a verset, azt vallja, amit Nemes Nagy Ágnes, kevés kép legyen a versben, de az a villám fényével világítsa be a szöveget.

A metaforának (hasonlatnak) akkor van értelme, ha nem díszítőelemként funkcionál, hanem fogalmilag használható tudást közvetít, és a felfedezés örömeivel ajándékoz meg. A gyönyörködtetés másodlagos. A jó metafora szemléletessé teszi a mondandót, bizonyos értelemben szcenéria: a költő a „rendezője”, az olvasó a „nézője”. A képek nem hazudnak, vallja egy költő barátom, Arisztotelész másképp határozta meg: „A metafora deviació, ellentmondás a normának »kategória-hiba«, »piciny forradalom«, »fölkelés« a normával szemben.” Jelenkori költészetünkben kizorulni látszik a metafora. Sajnos. Ez által szegényedik a nyelv, mert a metafora a nyelvet is fűszerezi, gazdagítja. Oláh András szívesen, de módjával él vele: „összegyűrt zsebrendő a fájdalom”, „emlékeink ketrecében”, „meglesem az emlékek rozsdafoltjait”, „fiókjaink megtelnek a múlttal”, „létárba vesz téged is a csönd”, „levert dió a szívünk”, „meddő pillanat”, „nyüsztítő vágyad”, „kicselezett álmok”, „zsibbadt szelek”, „az öröm szennye” és még hosszan lehetne sorolni a kitérő képeket.

„A személyiség jelenlétét érezni a versekben, a lírai hős személyisége hitelesíti azokat” – írtam egy korábbi kötete kapcsán, s e sorokat erre az új kötetre is helytállóan vélem.

Fecske Csaba